

İzıskannıy dar tyurkskomu yazıku (Grammatıçeskiy traktat XIV v. na arabskom yazıke). Vvedenie, leksiko-grammatıçeskiy oçerk, perevod, glossariy, grammatıçeskiy ukazatel' E. İ. Fazılova i M. T. Zıyaevoy, Pod red. A.N. Kononova. Taşkent (İzdatel'stvo «Fan» UzSSR) 1978. 452 s.

A.N. Kononov'un redaktörlüğü altında, E.İ. Fazılov ve M. T. Zıyaev'in *İzıskannıy dar tyurkskomu yazıku* [=Türk dilinin zarif armağanı] adı ile yayınladıkları bu eser, araplara türk dilini öğretmeyi amaç edinerek arap gramerine göre ve arapça yazılmış Kıpçak lügat ve gramerlerinden «*Et-Tuhfetü' z-Zekiyye fi'l-Lugati't-Türkiyye*» dir.

Aynı eser daha önce A. Zajaczkowski (1940), T. Halasi Kun (1942) ve Besim Atalay (1945) tarafından da yayınlanmıştı. Fakat eser filolojik yönden tam işlenmemiştir.

İşte, *İzıskannıy dar tyurkskomu yazıku* ile bu eksiklik giderilmiş oluyor.

Eser başlıca şu bölümlerden oluşuyor :

Redaktörün önsözü (3-4), Giriş (5-28), Lügat ve gramer araştırması (29-88), «*Kitāb at-Tuhfa az-Zakiyya fi-l-Luga at-Turkiyya*» (*İzıskannıy dar tyurkskomu yazıku*, metnin rusça tercümesi) (89-256), Sözlük (257-410), Gramerle ilgili ekler listesi (411-450).

Önsözden sonra, giriş bölümünde «*Et-Tuhfe*» ve ona benzeyen öteki Kıpçak devri gramer eserleriyle, bunlarla ilgili yapılmış olan çalışmalar hakkında bilgi verilmektedir. Lügat ve gramer araştırması bölümünde isim ve fiil çekimi v.b. gibi şekil bilgisi (morfoloji) ile kelime yapım ekleri işlenmektedir. Kitabın rusçaya tercümesini teşkil eden bölümünden sonra verilen alfabetik sözlük ile yapım ve çekim ekleri listesi, eseri kolayca faydalanılacak bir el kitabı haline getirmiştir.

Kitaptan, hiç olmazsa biraz rusça bilenlerin faydalanabileceğini ve rusça yayınlanan türkoloji eserlerinin gerek kalite ve gerekse sayıca gösterdiği ilerleme göz önüne alınırsa, mukayeseli türkoloji araştırmalarında rusçanın, gün geçtikçe, ne derece gerekli olduğu kendiliğinden anlaşılabilir.

Eseri hazırlayan değerli meslekdaşlarımızı kutlar, yeni çalışmalarında başarılar dileriz.

Nuri Yüce